ข ๑๒.

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕

กลุ่มอำนวยการ
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม
โทร.๐๔๓-๐๒๙๖๖๔ ต่อ ๑

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตเกิดขึ้นแล้วจะมีผลกระทบทางลบซึ่งปัญหามาจากสาเหตุต่างๆ ที่ค้นหาต้นตอที่แท้จริงได้ยาก ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริต คือ การแก้ไขปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าส่วนราชการและเป็นเจตจำนงของทุกองค์กรที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ อันเป็นวาระเร่งด่วนของรัฐบาล

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กร จะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีการทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม ได้ดำเนินการวางระบบการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตประพฤติมิชอบในสำนักงาน เพื่อให้สอดคล้องกับ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้จัดทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยคัดเลือก ๑ กระบวนงาน ตามขอบเขตการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณ และการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ รวมถึงการกำหนดมาตรการในการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตในการดำเนินงาน ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ขึ้น

๑. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึก และค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กร จะไม่มีการทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาก็จะน้อยกว่าองค์กรอื่นหรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้า โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ จึงไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้องค์กรมีมาตรการ ระบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงาน ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๒. ความหมาย

"ความเสี่ยงการทุจริต" หมายถึง เหตุการณ์ความเสี่ยงในการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ความโปร่งใสของการใช้อำนาจในตำแหน่งและหน้าที่ รวมทั้งการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารทรัพยากรภาครัฐ

๓. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

(๑) ด้านความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต(เฉพาะหน่วยงาน ที่มีภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)

(๒) ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

(๓) ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

๔. การวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต

การดำเนินการของ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม ได้ทำการวิเคราะห์ความเสี่ยงต่อการทุจริตเริ่มจากการระบุความเสี่ยงจากกระบวนงานต่างๆ ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม เหตุการณ์ความเสี่ยงต่อการทุจริต วิเคราะห์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ วิเคราะห์ความจำเป็นของการเฝ้าระวัง และนำมากำหนดมาตรการ กิจกรรมและแนวทางในการป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตใน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม ที่มีประสิทธิภาพ

๔.๑ การระบุความเสี่ยง

ประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริต ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ด้าน

☐ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต

☐ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

☑ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

ชื่อกระบวนงาน/ งานการใช้รถราชการ
ชื่อหน่วยงาน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม
ผู้รับผิดชอบ กลุ่มอำนวยการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม

Know Factor	ความเสี่ยง ทั้งปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่า มีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknown Factor)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงต่อการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงต่อการทุจริต	
		Know Factor	Unknown Factor
๑	การนำรถราชการไปใช้ส่วนตัว		✓

๔.๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจรมีรายละเอียดดังนี้

● สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ

● สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวัง ในระหว่างปฏิบัติงาน ตามปกติควบคุมดูแลได้

● สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนงานที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

● สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง (แยกตามรายสีไฟจราจร)

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
การนำรถราชการไปใช้ส่วนตัว			✓	

๔.๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง

ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ระดับ ๓ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตสูง
ระดับ ๒ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตที่ไม่สูงมาก
ระดับ ๑ หมายถึง เป็นขั้นตอนรองของกระบวนการ

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

ระดับ ๓ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล/พันธมิตร/เครือข่าย/ทางการเงิน ในระดับที่รุนแรง

ระดับ ๒ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล/พันธมิตร/เครือข่าย/ทางการเงิน ในระดับไม่รุนแรง

ระดับ ๑ หมายถึง มีผลกระทบต่อกระบวนการภายใน/การเรียนรู้/องค์ความรู้

หลักเกณฑ์ในการจัดระดับคะแนนความเสี่ยงการทุจริตของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม

(๑X๓) ๓	(๑X๓) ๖	(๓X๓) ๙
(๑X๓) ๒	(๑X๓) ๔	(๓X๓) ๖
(๑X๓) ๓	(๑X๓) ๒	(๑X๓) ๓

คะแนนความเสี่ยง ๑ – ๒ ระดับความเสี่ยงต่ำ

คะแนนความเสี่ยง ๓ – ๔ ระดับความเสี่ยงปานกลาง

คะแนนความเสี่ยง ๖ – ๙ ระดับความเสี่ยงสูง

ตารางที่ SCORING **ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ**

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น X รุนแรง
การนำรถราชการไปใช้ส่วนตัว	๓	๒	๖

ตารางที่ ๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	กิจกรรมหรือขั้นตอน MUST	กิจกรรมหรือขั้นตอน SHOULD
การนำรถราชการไปใช้ส่วนตัว	๓	-

หมายเหตุ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนงานนั้น ๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอน เป็น MUST หมายถึง มีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการป้องกัน ไม่ดำเนินการไม่ได้ ค่าของ MUST คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๓ หรือ ๒

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็นกิจกรรม หรือขั้นตอนรองของกระบวนงานนั้น ๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็น SHOULD หมายถึง มีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ค่าของ SHOULD คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๑ เท่านั้น

ตารางที่ ๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบตาม Balanced Scorecard

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	๑	๒	๓
ผู้มีส่วนได้เสีย Stakeholders รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาคีเครือข่าย			X
ผลกระทบทางการเงินรายได้ลดลง รายจ่ายเพิ่ม Financial			X
ผลกระทบต่อผู้ใช้บริการกลุ่มเป้าหมาย Customer/User			X
ผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process			X
กระทบด้านการเรียนรู้องค์ความรู้Learning & Growth	X		

หมายเหตุ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Stakeholders รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาคีเครือข่าย ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓
- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม Financial ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓
- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓
- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อกระบวนงานภายใน Internal Process หรือกระทบด้านการเรียนรู้ องค์ความรู้ Learning & Growth ค่าอยู่ที่ ๑ หรือ ๒

๔.๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

ระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตแบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กร ไม่มีผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

พอใช้ :จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กร แต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยงระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยงระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยงระดับสูง
การนำรถราชการไปใช้ส่วนตัว	อ่อน			×

๔.๕ แผนบริหารความเสี่ยง

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม ได้นำกิจกรรมที่มีความเสี่ยงจากการประเมินการควบคุมความเสี่ยงในตารางที่ ๔ ที่มีค่าประเมินการความคุมความเสี่ยงการทุจริตสูงมาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต

ตารางที่ ๕ ตารางแผนบริหารความเสี่ยง
ชื่อแผนบริหารความเสี่ยง การใช้รถราชการ

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติการณ์ ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต
๑	การนำรถราชการไปใช้ส่วนตัว โดยการนำรถราชการออกนอกเส้นทางที่ขออนุมัติ	๑. แจ้งกำชับผู้รับผิดชอบให้ถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรถราชการ พ.ศ.๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติมอย่างเคร่งครัด รวมทั้งซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ แนวทาง วิธีปฏิบัติในการใช้รถราชการ และการลงโทษ ๒. ให้ผู้บริหารเป็นแบบอย่างในการใช้รถราชการ ๓. กลุ่มอำนวยการ ต้องควบคุมการใช้รถราชการ โดยพนักงานขับรถต้องบันทึกรายการใช้รถในสมุดบันทึกการใช้รถราชการประจำรถแต่ละคันตามความเป็นจริง ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดวัน เวลา สถานที่ ระยะทาง และเลขไมล์รถยนต์ ๔.ต้องมีหนังสือการอนุญาตนำรถราชการไปใช้จากผู้มีอำนาจพร้อมแนบหลักฐานการไปติดต่อราชการหรือการขออนุญาตผ่านระบบการจองรถราชการของหน่วยงาน ๕.ศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม มอบหมายให้ ผอ.กลุ่มอำนวยการ/เจ้าหน้าที่ กำกับ ติดตามดูแลการใช้รถราชการให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรถราชการ พ.ศ.๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ๕.กลุ่มอำนวยการ รายงานผลการดำเนินงานสรุปผลการใช้รถราชการรอบ ๖ เดือน และ ๑๒ เดือน ดังนี้ - รอบ ๖ เดือน (ภายในวันที่ ๓๐ เมษายน) - รอบ ๑๒ เดือน (ภายในวันที่ ๓๑ ตุลาคม)
๒	ผู้มีอำนาจอนุญาตให้ตนเองนำรถราชการไปใช้ส่วนตัว	

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

ความเสี่ยงด้าน	กระบวนงาน	รูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ	การใช้รถราชการ	๑. การนำรถราชการไปใช้ส่วนตัวโดยการนำรถราชการออกนอกเส้นทางที่ขออนุมัติ ๒. ผู้มีอำนาจอนุญาตให้ตนเองนำรถราชการไปใช้ส่วนตัว	๑. แจ้งกำชับผู้รับผิดชอบให้ถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรถราชการ พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติมอย่างเคร่งครัด รวมทั้งซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์แนวทาง วิธีปฏิบัติในการใช้รถราชการ และการลงโทษ ๒. ให้ผู้บริหารเป็นแบบอย่างในการใช้รถราชการ ๓. กลุ่มอำนวยการ ต้องควบคุมการใช้รถราชการ โดยพนักงานขับรถต้องบันทึกรายการใช้รถในสมุดบันทึกการใช้รถราชการประจำรถแต่ละคันตามความเป็นจริง ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดวันเวลา สถานที่ ระยะทาง และเลขไมล์รถยนต์ ๔. ต้องมีหนังสือการอนุญาตนำรถราชการไปใช้จากผู้มีอำนาจพร้อมแนบหลักฐานการไปติดต่อราชการหรือการขออนุญาตผ่านระบบการจองรถราชการของหน่วยงาน ๕. ศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม มอบหมายให้ ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ/เจ้าหน้าที่ กำกับ ติดตามดูแลการใช้รถราชการให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรถราชการ พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ๖. กลุ่มอำนวยการ รายงานผลการดำเนินงานสรุปผลการใช้รถราชการรอบ ๖ เดือน และ ๑๒ เดือน ดังนี้ -รอบ ๖ เดือน(ภายในวันที่ ๓๐ เมษายน) -รอบ ๑๒ เดือน(ภายในวันที่ ๓๑ ตุลาคม)	ต.ค. ๒๕๖๔ - กย. ๒๕๖๕	กลุ่มอำนวยการ ๑. นางภัทรภร ศรีวริสาร ๒. นายกิตติ อุดมชัย ๓. นายชาตรี โพธิ์ชารี ผู้กำกับติดตาม -นายสมชาย ดอนสมพงษ์ -นางสาวสุมาลี มุระดา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม

(ลงชื่อ) หัวหน้าหน่วยงาน

(นายสมพร แป้ไธสง)

ศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม